

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. ve věci

žalobce: **M. A. B. B.**
e. č. X, státní příslušnost X,
t. č. pobytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky,**
Odbor azylové a migrační politiky,
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 5. 2019, č.j. OAM-977/ZA-ZA10-K09-2018,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 5. 2019, č.j. OAM-977/ZA-ZA10-K09-2018 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému tlumočníku Dr. Ing. Mohammadu Bayramovi, bytem X, se přiznává odměna za tlumočnický úkon ve výši 4825 Kč, která mu bude vyplacena ve lhůtě do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Brně.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 5. 2019, č.j. OAM-977/ZA-ZA10-K09-2018 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto o tom, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

II. Napadené rozhodnutí

2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný shrnul zjištěný skutkový stav věci. Vycházel zejména z informací sdělených žalobcem při podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný dále shrnul obsah pohovoru ze dne 20. 11. 2018, při němž žalobce uvedl, že žádá o udělení mezinárodní ochrany z důvodu, že nemá v Iráku žádnou rodinu, neboť všichni jeho příbuzní byli zabiti, a proto tam již nemá žádné vazby. Druhým důvodem je obava z pronásledování z náboženských důvodů. Z vlasti vycestoval v květnu roku 2017 přes Prahu do Německa. Odtud odjel asi po roce do Francie, z níž byl v rámci dublinského řízení v listopadu 2018 transferován zpět do ČR.
3. K důvodům pro podání žádosti žalobce při pohovoru uvedl, že jeho otec i matka byli zabiti rodinou jeho matky, protože ke sňatku jeho rodičů došlo bez souhlasu její rodiny. Pak ho vychovával dědeček z otcovy strany, který byl ovšem rodinou jeho matky rovněž zabit. Nakonec žalobce žil u svého strýce z otcovy strany. Problémy s rodinou své matky by nemohl řešit přestěhováním v rámci Iráku, neboť je Kurd, a proto je limitován pobytem v Kurdistanu. Problémy se řeší v mešitě pomocí duchovního, na něhož se po konverzi ke křesťanství žalobce již nemůže obrátit. Po smrti svých rodičů se dědeček žalobce obrátil na policii, ale nic se nevyřešilo, po smrti dědečka se pak i žalobce obrátil na policii, ale rovněž bez výsledku.
4. Ke svému křesťanskému vyznání žalobce sdělil, že se o křesťanskou víru začal zajímat již v Iráku poté, co přišel Islámský stát. Přes kamaráda, který mu doporučil emigrovat do Německa, se seznámil s křesťanstvím. V Německu přijal dne 4. 3. 2018 křest a počal také šířit křesťanství, neboť rozdával Kurdům v Německu dvojjazyčné Bible a chodili do různých uprchlických středisek v Německu. Do Iráku se nemůže vrátit, neboť je konvertitou a je z Koránu zakázáno změnit muslimskou víru. Dále by byl ohrožen ze strany rodiny své matky.
5. Při posuzování žádosti žalovaný vycházel také z informací o zemi původu, především z potvrzení o křtu ze dne 19. 11. 2018 o tom, že žalobce byl dne 4. 3. 2018 v německé evangelické farnosti pokřtěn, a dále z následujících zpráv o zemi původu: zpráva ČTK 4. 9. 2018 – V Iráku se po bojích s radikály navrátily domů čtyři miliony lidí, dále zpráva Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) – 2018 – Údaje o zemi, dále zpráva Irák – Informace Human Rights Watch ze dne 18. 1. 2018 zmiňující ničení mešit a

kostelů příslušníky ISIS, dále zpráva Irák – situace neúspěšných žadatelů po návratu do vlasti. Tato zpráva hovoří mj. o tom, že křesťanům a jezídům je bráněno v návratu do oblastí, odkud je vyhnal dříve Islámský stát. Dále je ve správním spisu obsažena zpráva Irák – situace etnických a náboženských menšin ze dne 18. 3. 2019, z níž vyplývá, že před vyhlášením IS bylo v Iráku cca 350 tis. křesťanů. V iráckém Kurdistanu zůstával Islámský stát aktivní i po své porážce. Dále jde o zprávy Irák – Informace OAMP – situace v zemi (1. 6. 2018) a Irák – Freedom House – leden 2018. Žalovaný dále přijal za podklady pro rozhodnutí potvrzení o křtu žalobce a SD kartu obsahující fotografie a videozáznamy z průběhu křtu.

6. Žalovaný se věnoval nejprve hodnocení podmínek pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalovaný neshledal, že by byl žalobce pronásledován ve vlasti pro uplatňování politických práv a svobod. Dále žalovaný nedospěl ani k závěru, že by žalobce mohl pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Ohledně tvrzení žalobce o tom, že jeho rodiče i dědeček byli zabiti rodinou jeho matky žalovaný uvedl, že neshledal jakékoli reálné nebezpečí hrozící osobě žadatele, neboť z jeho výpovědi jednoznačně vyplývá, že s rodinou své matky během svého života v Iráku žádné konkrétní problémy neměl. Tvrzení, že policie nic neudělala, nelze podle názoru žalovaného považovat za nedostatek ochrany státu, neboť v tomto případě nebylo prokázáno, že nejde o selhání atypické (individuální). Žalobce by musel prokázat minimálně dlouhotrvající či systematickou absenci ochrany státu vůči členům určité sociální skupiny, která je diskriminována. Žalobce se již od roku 2006 na policii neobrátil, ani se nesnažil podat stížnost na nečinnost či postup příslušníků policie, a nevyčerpal tak všechny prostředky vnitrostátní ochrany.
7. Dále žalovaný zkoumal skutečnost, že žalobce konvertoval ke křesťanství, ve vztahu k pojmu pronásledování v zemi původu. Uvedl, že za jistých okolností mohou být potíže způsobené náboženským vyznáním azylově relevantním důvodem žádosti o mezinárodní ochranu, nicméně po posouzení věci uvedl, že v případě žalobce rozhodně není naplněno několik výše uvedených podmínek. Původcem žalobcem tvrzených obav nejsou státní orgány země původu, ale blíže neurčené soukromé osoby z muslimské komunity. Žalobce se v zemi původu nesetkal s bráněním či znemožněním využití vnitrostátních prostředků zajištění ochrany jeho práv. Podle žalovaného s porážkou Islámského státu na konci roku 2017 a ztrátou teritoriální IS zastavil úsilí o změnu náboženské demografie a vzhledem k citelnému oslabení této organizace a nutnosti přežít nejsou nyní náboženské menšiny primárním cílem IS.
8. Stran aktuální bezpečnostní situace v Iráku žalovaný odkázal na Informaci OAMP: Situace v zemi - Politická a bezpečnostní situace, vnitřně vysídlené osoby, návraty a současný vývoj (1. 6. 2018). Žalovaný připustil, že přes porážku IS v prosinci 2017 nepochybuje o tom, že bezpečnostní situace v Iráku není ideální. Nicméně nenalezl individuální důvody pro závěr, že by žalobce byl v zemi původu pronásledován ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.
9. Stran důvodů pro udělení doplňkové ochrany žalovaný vycházel z týchž podkladů. Zabýval se otázkou, zda žalobci hrozí v případě návratu do vlasti nebezpečí mučení či nelidského a ponižujícího zacházení nebo trestání ve smyslu č. 3 Úmluvy. Žalobce vyjádřil v případě návratu do vlasti obavu o svůj život kvůli své konverzi ke

křesťanství. Žalovaný dospěl k závěru, že jde o hypotetické obtíže se soukromými osobami z muslimské komunity, které by ho mohly v Iráku kdykoliv zabít, protože konvertoval a šířil křesťanství. Z výpovědi žalobce je zřejmé, že kvůli svému náboženskému vyznání nikdy žádné potíže neměl. Žalovaný odkázal na iráckou ústavu, která zakotvuje svobodu vyznání a náboženský pluralismus. Podle zpráv o zemi původu je Region iráckého Kurdistanu (KRI) k nejbezpečnějším oblastem země, v níž se různé náboženské a etnické menšiny mohou pohybovat.

10. Žalovaný dále odkázal i na to, že podle Informace MZV ze dne 6. 11. 2018 by neměl být žalobce za svou azylovou žádost v zahraničí jakkoliv postihován. Dále žalovaný rozebral možnosti sociálního systému Iráku pro navrátilce. Žalovaný uzavřel, že žalobci v případě návratu do země původu nehrozí přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu.
11. Žalovaný též posuzoval, zda žalobci nehrozí vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Podle názoru žalovaného opřené o Informaci OAMP Situace v zemi (1. 6. 2018) neprobíhá v současné době v Iráku občanská válka ani válečný konflikt s jinou zemí. Odkázal znovu na definitivní porážku IS v zemi. Žalovaný zmínil i přetrvávající útoky IS, zejména na místech, kde je velká koncentrace veřejnosti. Podle Informace OAMP - Situace etnických a náboženských menšin se pomalu navracují vnitřně vysídlené osoby. Žalovaný dospěl k závěru, že Irák se nenachází v situaci mezinárodního či vnitřního konfliktu a žalobci tak nehrozí vážné ohrožení života či tělesné integrity ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.
12. Ze všech shora uvedených důvodů žalobci nebyla mezinárodní ochrana udělena.

III. Žaloba

13. V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobce uvedl následující žalobní body. Předně uvedl, že žalovaný nezjistil dostatečně skutkový stav věci. Žalobní námitky sledují dvě argumentační linie: jednak žalobce rozporuje a) posouzení možnosti vnitřní ochrany provedené žalovaným, a jednak rozporuje b) vyhodnocení bezpečnostní situace v Iráku z hlediska přítomnosti vnitřního ozbrojeného konfliktu s IS.
14. Co se týká první argumentační linie a), žalobce především tvrdil, že během svého pobytu v Německu konvertoval ke křesťanství. Podle jeho názoru žalovaný nedostatečně zohlednil jeho individuální situaci, kdy ke křesťanství konvertoval teprve nedlouho před svým odchodem z vlasti a oficiální křest podstoupil až v Německu, kde se také začal aktivně účastnit náboženského života. Je tedy pochopitelné, že v minulosti nečelil ve vlasti žádným konkrétním obtížím. To však neznamená, že nemůže v řízení uplatňovat odůvodněné obavy z pronásledování.
15. Žalobce v tomto ohledu zdůraznil, že rozhodování o mezinárodní ochraně je prospektivním rozhodováním s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Aby byl žalovaný schopen řádně zhodnotit existenci přiměřené pravděpodobnosti pronásledování či reálnosti nebezpečí vážné újmy směrem do budoucna, je třeba za tímto účelem shromáždit dostatečné množství aktuálních informací z různých zdrojů o

zemi původu, což žalovaný neučinil. Jeho závěr o tom, že žalobci nemůže po návratu do vlasti v souvislosti s jeho vírou nic hrozit, je nepřezkoumatelný.

16. Je dále zřejmé, že Irák nelze označit za bezpečnou zemi, neboť situace ještě není plně stabilizovaná, což žalovaný sám v napadeném rozhodnutí uvedl. Žalobce odkázal na zprávy o Iráku z května 2019, které dokládají, že systém trestního soudnictví je slabý a nenaplňuje mezinárodní právní záruky spravedlivého procesu. Stran využití mechanismů vnitřní ochrany žalobce tvrdil, že posouzení žalovaného je zcela formální a neodpovídá judikatuře Nejvyššího správního soudu.
17. Ohledně druhé argumentační linie žalobce uvedl několikero žalobních námitek týkajících se poměrů (bezpečnostní situace) v Iráku. Žalobce především nesouhlasí s tím, že v Iráku již neprobíhá od prosince ozbrojený konflikt. Tento závěr nemá oporu v dostupných informacích o zemi původu. Pouze ze skutečnosti, že po dobytí Mosulu vyhlásil irácký premiér definitivní porážku IS, nelze dovozovat závěr, že na území Iráku již neprobíhá vnitřní ozbrojený konflikt. Buňky IS jsou na mnoha místech stále aktivní a ohrožují civilní obyvatelstvo prováděním nerozlišujících teroristických útoků, které lze považovat za zdroj nerozlišujícího násilí.
18. Situace v Iráku je podle žalobce stále nestabilní a pro civilní obyvatelstvo a příslušníky menšin zůstává stále nebezpečná i po oficiálním ukončení konfliktu. V některých oblastech Iráku nadále probíhají boje, dochází k teroristickým útokům a zároveň pokračuje napětí mezi centrální vládou v Bagdádu a iráckým Kurdistanem.
19. Dále žalobce citoval výňatky z různých zpráv datovaných z jara až podzimu roku 2018 z různých zdrojů (MZV USA, ČTK, Generální tajemník OSN ze dne 17. 4. 2018, The Telegraph, Al Jazeera, Finská imigrační služba, Ministerstvo vnitra Velké Británie atd.). Z těchto informací podle názoru žalobce vyplývá, že z informací shromážděných žalovaným nelze jednoznačně dovodit, že by aktuální bezpečnostní situaci v Iráku již nebylo možno kvalifikovat jako probíhající ozbrojený konflikt. Doba, jež uplynula od porážky IS, je krátká a bezpečnostní situace natolik nepředvídatelná, že nelze vyloučit možnost, že by žalobce nebyl vystaven hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.
20. Z uvedených důvodů žalobce považuje skutkový stav věci za nedostatečně zjištěný a napadené rozhodnutí za nezákonné, neboť žalovaný nepřihlédl ke všem rozhodným skutkovým okolnostem a informacím o zemi původu, přičemž nesprávně aplikoval § 14a zákona o azylu.

IV. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

21. Ve svém vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že odkazuje na obsah správního spisu, zejména na žádost o udělení mezinárodní ochrany, respektive údaje poskytnuté k žádosti o udělení mezinárodní ochrany a protokol o pohovoru. Žalovaný správní orgán při posuzování žádosti vycházel především z výpovědi žalobce, dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a dodržování lidských práv a svobod v zemi původu jmenovaného. Tyto informace jsou součástí spisového materiálu ve věci jmenovaného o udělení mezinárodní ochrany.

22. V průběhu pohovoru měl žalobce možnost sdělit vše, co považuje za podstatné z hlediska důvodů jím podané žádosti o mezinárodní ochranu. Žalobci byla rovněž dána možnost seznámit se s podklady, jež shromáždil správní orgán během předmětného řízení pro vydání rozhodnutí. Žalovaný trvá na správnosti vydaného rozhodnutí, neboť dle jeho názoru správní orgán zjistil skutečný stav věci, případ posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení uvedl, opatřil si potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí.
23. Po jejich posouzení však nezjistil žádné důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, § 14, §14a či § 14b citovaného zákona o azylu, proto nebyla mezinárodní ochrana udělena v žádné z jejích forem. K námitce žalobce týkající se posouzení možnosti vnitřní ochrany, kdy je správnímu orgánu vytýkáno nedostatečné posouzení uvedeného institutu v návaznosti na to, že žalobce konvertoval ke křesťanství, je nutné konstatovat, že ze strany žalobce došlo zřejmě ke špatné interpretaci napadeného rozhodnutí, z kterého je jasně seznatelné, že možností využití institutu vnitřní ochrany se zabýval správní orgán toliko ve vztahu k (žalobcem uváděnému) nezákonnému jednání ze strany rodiny jeho matky, nikoliv však ve vztahu k jeho křesťanské víře. Ve vztahu k tvrzené víře žalobce je v napadeném rozhodnutí pouze konstatováno, že z uvedených zdrojů vyplývá, že irácká ústava zaručuje svobodu vyznání a ze strany státních orgánů nedochází k žádnému pronásledování náboženských minorit s tím, že křesťané mají dokonce zaručený podíl na správě země. Závěrem pak správní orgán k tomuto uzavřel, že irácké státní orgány vynakládají značné úsilí k vyšetřování kriminálních praktik islamistických skupin a jejich postihování. Správní orgán se proto domnívá, že pokud může cizinci poskytnout ochranu vlastní stát, což by měl být Irák podle dostupných informací již v tuto chvíli zcela plně schopen, není opodstatněn právní institut azylu, případně doplňkové ochrany. Ani tvrzení, že se správní orgán podrobně nezabýval posouzením žalobcovy křesťanské víry, se nezakládá na pravdě (v podrobnostech odkazuje žalovaný na str. 5-7 napadeného rozhodnutí), neboť z úvah učiněných v napadeném rozhodnutí lze jednoznačně učinit závěr, že v případě návratu pana žalobce do země původu není pravděpodobné, že by mu hrozilo pronásledování z důvodu jeho náboženství.
24. K námitce týkající se informací shromážděných ve správním řízení žalovaný uvádí, že informace o zemi původu, jež jsou součástí správního spisu, jsou průběžně doplňovány a kontrolovány, a proto tuto námitku striktně odmítá. Žalovaný setrvává nadále na správnosti svých závěrů učiněných na základě výpovědi žalobce v kontrastu s uvedenými zprávami o zemi původu jmenovaného. Nelze si též nevšimnout, že během poskytnutí údajů k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 20. 11. 2018 měl žalobce možnost uvést důvody, pro které žádal o udělení mezinárodní ochrany. Při konaném pohovoru mu bylo umožněno, aby doložil na podporu svých tvrzení nějaké doklady, dokumenty či jiné materiály, které by měl žalovaný vzít v potaz během posuzování jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany.
25. Žalobce doložil následně potvrzení o křtu a členství v církvi a micro SD kartu, která obsahovala záznam ze křtu. Následně bylo v souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu žalobci umožněno dne 14. 5. 2019 využít svého procesního práva a seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí ve věci jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany,

vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady pro vydání rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich využití, případně uvést jakékoliv nové skutečnosti či informace, které by měl správní orgán vzít v potaz při posouzení žádosti. Žalobce však této své možnosti nevyužil a k úkonu se vůbec nedostavil. Je nutné striktně odmítnout i výtku žalobce, že zprávy o zemi původu nejsou dostatečné, když jsou naopak aktuální, objektivní, opatřeny z relevantních a různých zdrojů, v souladu s požadavky tak, jak je na ně klade NSS v Brně.

26. V řadě případů jsou zprávy o zemi původu též aktuálnější než ty uváděné žalobcem v žalobě (například žalobce uvádí Zprávu ČTK z března 2018, přičemž žalovaný ve svém rozhodnutí přihlédl ke zprávě ČTK novějšího charakteru, jež byla datována v prosinci 2018). Žalovaný se s ohledem na uvedené domnívá, že dostatečně zjistil skutkový stav, který mu umožňoval vydat ve věci rozhodnutí; pro toto rozhodnutí si opatřil dostatečně aktuální informace o zemi původu, jak ostatně vyplývá ze spisového materiálu. Námitku žalobce považuje žalovaný za účelovou a zcela irelevantní. Žalovaný dále uvádí, že pro rozhodnutí si opatřil dostatečně aktuální informace o zemi původu (v podrobnostech odkazujeme na správní spis). Pokud jsou námitky pouze v rovině obecného nesouhlasu s rozhodnutím žalovaného, za takové situace v souladu s ustálenou judikaturou nelze tvrdit, že by žalovaným provedené dokazování bylo nedostatečné a skutková podstata, ze které správní orgán vycházel, neměla oporu ve spise. Žalovaný je přesvědčen, že dokazování provedl podrobně a úplně a že se zabýval všemi okolnostmi případu a v napadeném rozhodnutí srozumitelným způsobem odůvodnil, proč není možné žalobci udělit některou z forem mezinárodní ochrany.

V. Řízení před krajským soudem

27. Krajský soud v první řadě zkoumal, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž v této souvislosti shledal, že žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu, a rovněž se jedná o žalobu přípustnou.
28. Krajský soud ve věci nařídil **jednání** dne 22. 6. 2021, jehož se zúčastnili jak žalobce i zástupkyně žalovaného. Žalobce na výslovný dotaz soudu uvedl, že nepožaduje přítomnost tlumočníka, neboť rozumí česky. Krajský soud vyslechl přednesy procesních podání obou stran. Žalobce se k věci vyjádřil tak, že se nemá v Iráku kam vrátit, neboť je tam pro něho nebezpečí ze strany rodiny jeho matky, která by ho chtěla zabít. Zástupkyně žalovaného odkázala na písemné vyjádření a k podstatě žalobní argumentace uvedla, že většina problémů v Iráku souvisela útoky IS, které po jeho porážce jsou na ústupu. K výslovnému dotazu soudu uvedla, že k novějšímu vývoji v Iráku žalovaný nemá žádné poznatky, které by chtěl soudu předat. Poté krajský soud shrnul obsah soudního a správního spisu, z něhož zjistil, že jsou v něm založeny všechny listiny označené v napadeném rozhodnutí. Účastníci neměli žádné návrhy na doplnění dokazování.

29. Krajský soud v duchu čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice a vzhledem k časovému odstupu od data vydání napadeného rozhodnutí žalovaného provedl i bez návrhu doplnění dokazování aktuálnějšími zprávami o zemi původu. Jedná se o zprávu EASO Iraq Security situation (October 2020), konkrétně s. 14 – 15, s. 154 – 155 a dále zprávu EASO Iraq Country of Origin Information Report: Targetting of Individuals (March 2019) – s. 111, s. 118.
30. Podle těchto zpráv nelze považovat ozbrojený konflikt v Iráku za ukončený. IS prodělal od konce roku 2017 určité přeskupení sil směřující ke znovuoobnovení územní nadvlády v severním a západním Iráku. Zaměřování jednotlivců ze strany IS probíhalo hlavně v období konfliktu s IS v letech 2013 – 2014, kdy byly dokumentovány bombové útoky na křesťanské svatyně a věřící. Zaměřování na kurdské etnikum probíhalo zejm. v provincii Kirkuk. Několik desítek kurdských vesnic v tomto regionu zůstalo evakuováno až do konce roku 2018. Konečně krajský soud k důkazu přečetl článek ze serveru Česká pozice článkem s titulkem „Křesťanské komunity v Iráku je třeba pomoci, aby přežila“, jehož obsahem je rozhovor s arcibiskupem chaldejské církve v Erbilu ze dne 4. 1. 2019. Z tohoto článku plyne, počet křesťanů v Iráku klesl pod půl milionu. Důsledky konfliktů v Iráku byl postižen i Erbil. V době konfliktu s IS byl v Erbilu velký tábor pro křesťanské rodiny a ještě stále tam žije asi osm tisíc rodin. Řáděním IS bylo postiženo asi 20 kostelů. Mnoho křesťanských rodin se doposud nevrátilo a zůstává v zahraničí.
31. Jelikož strany neměly další návrhy na dokazování, soud vznesl ještě několik dotazů na žalobce týkající se jeho křesťanské víry. K tomu žalobce uvedl, že křesťanskou (evangelickou) víru praktikuje i nadále, a to ve svém společenství přes Facebook. Pokud by se musel vrátit do Iráku, je přesvědčen, že mu hrozí nebezpečí života, a to jak od rodiny jeho matky, tak i pro konverzi ke křesťanství. Obává se, že IS má v Iráku stále své ozbrojené skupiny.
32. Krajský soud vyslechl konečné návrhy ve věci a po přerušení jednání přikročil k vyhlášení rozsudku.

VI. Posouzení věci krajským soudem

33. Žaloba je důvodná.
34. Úvodem svého právního posouzení krajský soud předesílá, že vycházel jakožto z relevantního právního rámce z právní úpravy obsažené v zákoně o azylu, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU (tzv. kvalifikační směrnice) a v neposlední řadě z ustálené judikatury správních soudů.
35. V souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání. Při

posuzování věci měl přitom na zřeteli čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), který zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 tohoto ustanovení pak lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje „úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU[.]“ S ohledem na promeškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení procedurální směrnice vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7.2015) vertikálním přímým účinkem a je povinností krajského soudu přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, ačkoliv nemohly být žalovanému správnímu orgánu v době jeho rozhodování známy.

36. Krajský soud se zabýval věcí ve světle skutkového stavu zjištěného žalovaným, který je dokumentován ve správním spisu, a dále na základě doplnění dokazování při jednání soudu dne 22. 6. 2021.
37. Krajský soud se nejprve bude zabývat první linií žalobní argumentace a), v níž žalobce tvrdil, že jeho návratu do Iráku brání náboženské důvody i jeho kmenové vazby (výhrůžky ze strany rodiny matky). Je třeba říci, že žalovaný se poměrně podrobně a dostačujícím způsobem zabýval otázkou, zda žalobci může hrozit pronásledování či hrozba vážné újmy v případě návratu do Iráku. Krajský soud sdílí názor žalovaného v tom směru, že pokud by od rodiny matky žalobce hrozilo žalobci reálné nebezpečí újmy na zdraví či životě, zcela zřejmě by již došlo k útoku na jeho osobu v době, kdy byl žalobce ještě přítomen v iráckém Kurdistanu (KRI). Pokud se terčem útoku stali jeho rodiče a následně jeho dědeček, ale žalobce nikoliv, není pravděpodobné, že by žalobci hrozilo další „vyřizování účtů“ ze strany rodiny jeho matky.
38. Krajský soud shledal důvodnou žalobní námitku, že žalovaný nevyhodnotil dostatečně skutečnost, že žalobce se stal tzv. konvertitou, tedy změnil své náboženské vyznání z muslimské víry na křesťanství. Žalovaný v tomto ohledu založil své hodnocení situace v Iráku na formální premise, že irácká ústava umožňuje náboženskou svobodu, a dále, že v Iráku žijí statisíce křesťanů (tzn. početné křesťanské komunity), a to i v iráckém Kurdistanu, který lze považovat za nejbezpečnější region celé země. Toto hodnocení vztáhl jak k podmínkám pronásledování, tak i k podmínkám vážné újmy na zdraví. K těmto otázkám i bez návrhu krajský soud doplnil dokazování o aktuální zprávy EASO týkající se bezpečnostní situace v Iráku a fungování náboženských menšin, jakož i zaměřování se jednotek IS na konkrétní cíle (jednotlivce – příslušníky náboženských menšin).
39. Krajský soud vyhodnotil úvahu žalovaného k úloze konverze ke křesťanství v azylovém příběhu žalobce jako nedostatečnou, a to z následujících důvodů. V první řadě je třeba říci, že žalobce je znám ve svém městě a ve své komunitě jako muslim, nikoliv jako křesťan. Konverze ke křesťanství, kterou žalobce prodělal při svém pobytu v Německu a kterou – podle svého tvrzení – plánoval již před opuštěním země

původu, je třeba považovat za závažný aspekt. Nelze si proto vystačit se zjednodušujícím tvrzením, že žalobce je křesťan, kterých žije v Iráku mnoho (což je pravda), ale upravit optiku náhledu na jeho azylový příběh tak, že je křesťan-konvertita. Žalovaný to sice v napadeném rozhodnutí nijak nepopřel, ale také podrobněji logicky a racionálně nezohlednil ve vazbě na poměry v zemi původu.

40. Úloha náboženského přesvědčení a jeho případné změny (konverze) je v judikatuře správních soudů známou problematikou. Podle čl. 10 odst. 1 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany, přepracované znění (dále jen „kvalifikační směrnice“), „[p]ři posuzování důvodů pronásledování přiblíží členský stát k těmto hlediskům: pojem náboženství zahrnuje zejména zastávání teistických, neteistických a ateistických přesvědčení, účast nebo neúčast na formálních náboženských obřadech konaných soukromě nebo veřejně, sám nebo společně s jinými, jiné náboženské akty nebo vyjádření názorů anebo formu osobního nebo společenského chování založeného na jakémkoli náboženském přesvědčení nebo přikázaného jakýmkoli náboženským přesvědčením“.
41. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2015, č.j. 4 Azs 71/2015 - 58, významnou roli pro výklad zákona o azylu tak hraje kvalifikační směrnice, která byla do zákona o azylu zapracována a jejím úkolem bylo zejména sjednocení výkladu některých azylově relevantních pojmů a stanovení základních požadavků pro udílení jednotlivých forem mezinárodní ochrany. K pojmu náboženství, které je součástí skutkové podstaty § 12 písm. b) zákona o azylu, v čl. 10 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice výslovně uvádí hlediska, která mají správní orgány při posuzování pronásledování z náboženských důvodů posuzovat. Pokud žadatel tvrdí, že je pro svoji víru pronásledován, musí věrohodně vyložit, v čem jeho víra spočívá, jak se projevuje navenek a s kým dalším a jakým způsobem ji praktikoval (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2005, č. j. 2 Azs 128/2005 - 50). S ohledem na obtížnost hodnocení, zda je žadatel věřícím, musí přitom správní orgán „[...] věc hodnotit v celkovém kontextu, kupř. zvážit i tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu o hloubce jeho víry, délce doby, po kterou danou víru vyznává, zapojení se do náboženského života příslušné komunity, vzít v úvahu jeho celkový prezentovaný duchovní vývoj apod. V tomto smyslu není vyloučeno ani provádění vhodných výsledků svědků a zjišťování rozsahu povědomí žadatele o příslušném náboženství, jakkoli je třeba k hodnocení výsledků takového zjišťování vždy přistupovat s nejvyšší možnou opatrností“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2014, č. j. 5 Azs 2/2013 - 26, č. 3085/2014 Sb. NSS).
42. Je na místě si položit otázku, jakým způsobem bude nahlížet převážně muslimské společenství v iráckém Kurdistanu na případného navrátilce – konvertitu, který opustil „pravou“ víru, tedy islám. Jeho postavení v domovské komunitě proto nelze srovnávat s postavením křesťana, který byl pokřtěn jako novorozenec či v útlém dětském věku. Žalobce není součástí žádné z tradičně fungujících křesťanských komunit na území Iráku a konkrétněji KRI (jezídi, asyrští Chaldejci atd.), tudíž i jeho zapojení do

náboženského života v zemi původu coby novokřtěnce by nemohlo být bezproblémové. Tato situace nepochybně může zavdávat důvod pro zkoumání eventuálního pronásledování žalobce v případě jeho návratu do vlasti ze strany islámských fundamentalistů (konkrétně tedy nejen příslušníků IS, ale také kupř. šíitských milic a dalších islámských skupin), anebo hrozbu vážné újmy na životě a zdraví.

43. Krajský soud je tedy přesvědčen o tom, že pokud žalovaný vzal jako věrohodné a prokázané tvrzení, že žalobce se stal praktikujícím křesťanem evangelického vyznání (což se shodně ukázalo i při jednání soudu), nepostačuje jeho příběh hodnotit standardní optikou křesťana pocházejícího z Iráku, ale je třeba zaměřit se na to, zda žalobce jako konvertita nebude čelit prospektivnímu pronásledování (§ 12 písm. b) zákona o azylu) či hrozbě vážné újmy na životě a zdraví (§ 14a odst. 2 zákona o azylu).
44. To žalovaný v napadeném rozhodnutí neučinil, a co více, k této otázce nejsou založeny ve spisu relevantní podklady ve smyslu § 23c zákona o azylu. Ani Informace OAMP Irák – situace neúspěšných žadatelů po návratu do vlasti, ani Irák – situace etnických a náboženských menšin ze dne 18. 3. 2019 neobsahují poznatky, které by mohly tuto otázku uspokojivě zodpovědět. Nutno dodat, že ani doplnění dokazování krajským soudem při ústním jednání soudu ve smyslu ustanovení čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice nevedlo k doplnění takových poznatků o situaci v Iráku ke dni rozhodování soudu.
45. Krajský soud má za to, že je zákonnou povinností žalovaného zajistit zjištění aktuálních a relevantních informací o zemi původu do té míry podrobnosti, která vyjde z azylového příběhu žadatele ve správním řízení najevo. Informace o zemi původu žalobce shromážděné v předmětném řízení sice byly relevantní, ale nebyly dostatečně podrobné vzhledem k azylovému příběhu žalobce. Na tom nic nemění ani poměrně korektní dílčí konstatování žalovaného, že region iráckého Kurdistanu patří k těm relativně bezpečnějším v Iráku, kde tradičně žijí křesťanské rodiny.
46. Ohledně druhé argumentační linie obsažené v žalobě, která zpochybňuje bezpečnost v Iráku v důsledku trvajících ozbrojeného konfliktu, krajský soud uvádí následující. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel v tomto ohledu z přiměřeně aktuálních zpráv o zemi původu, které i v tehdejších poměrech dokumentovaly pravou povahu ozbrojeného konfliktu v Iráku. Je samozřejmě pravdou, že v Iráku sice i nadále probíhají určité konflikty spíše vnitrostátního charakteru, což ani žalovaný výslovně nezpochybňuje, nicméně už se po porážce IS na konci roku 2017 nejedná o plošný konflikt ozbrojených složek (ISF, šíitských milic, kurdských milic).
47. Názor žalovaného lze potvrdit v tom směru, že charakter konfliktu se značně změnil, což reflektuje i judikatura správních soudů z období let 2018 až doposud (viz k tomu např. usnesení NSS sp. zn. 10 Azs 135/2019, rozsudek NSS sp. zn. 1 Azs 389/2018 a usnesení NSS sp. zn. 1 Azs 46/2019). Dále je třeba poznamenat, že intenzita rizika

v jednotlivých oblastech Iráku se velmi liší. I k tomu se upínalo doplnění dokazování krajským soudem, přičemž nebylo prokázáno na základě aktuálnějších zpráv EASO, že by právě region iráckého Kurdistanu byl nebezpečnější než jiné oblasti Iráku.

48. Krajský soud tedy nezpochybňuje názor žalobce v tom směru, že by v Iráku nehrozilo nebezpečí náhodného bombového útoku ze strany IS, ale pravděpodobnost tohoto rizika nepochybně značně klesla oproti období války proti IS (do konce roku 2017). Navíc žalobce nepředestřel ve svém azylovém příběhu žádné konkrétní negativní zkušenosti s činností IS na iráckém území. Žalobce pouze tvrdil, že nesouhlasil s praktikami IS a svůj nesouhlas dával najevo, což ho posléze také mj. dovedlo ke změně náboženského přesvědčení. To však krajský soud nepovažuje za dostatečně silný a přesvědčivý argument, že by žalobce byl v hledáčku IS z hlediska situace před opuštěním země původu. Z hlediska možného prospektivního zaměření jeho osoby jako navrátilce – konvertity však může situace vypadat odlišně, což je úkolem žalovaného podrobněji prověřit a odůvodnit, jak soud objasnil výše.
49. Je tedy třeba pouze korigovat nepřesné vyjádření žalovaného v napadeném rozhodnutí, že v Iráku neprobíhal k datu vydání napadeného rozhodnutí po porážce IS na konci roku 2017 ozbrojený konflikt, což přesvědčivě vyvrací provedené dokazování zprávami EASO z pozdějšího období. Jde však pouze o drobnou korekci, neboť jinak žalovaný vysvětlil povahu tohoto konfliktu poměrně přiléhavě, takže v tomto ohledu nejde o nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.
50. Souhrnně vzato krajský soud uzavírá, že žalovaný se dopustil ve vztahu k otázce možného budoucího pronásledování (§ 12 písm. b) zákona o azylu), tak i k otázce možného budoucího rizika vzniku vážné újmy (§ 14a zákona o azylu) v případě návratu žalobce do vlasti, konkrétně do regionu Iráckého Kurdistanu (KRI) – okolí města Erbil, jak nedostatečného zjištění skutkového stavu věci (zprávy o zemi původu), tak i následné nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí ve vztahu k této otázce. Byly tak naplněny podmínky pro zrušení napadeného rozhodnutí.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

51. Ze všech shora uvedených důvodů shledal krajský soud žalobu jako důvodnou, a proto rozhodl o zrušení napadeného rozhodnutí v celém rozsahu a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
52. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s.ř.s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci nebyla žádnému z účastníků přiznána náhrada nákladů řízení, neboť žalobce sice byl v řízení úspěšný, ale žádné náklady řízení nevyčísлил a soud ani ze spisu nezjistil, že by mu nějaké vznikly. Žalovaný nebyl ve věci úspěšný a jde o správní orgán, jemuž se v souladu s ustálenou judikaturou obvykle náhrada nákladů ani v případě úspěchu ve věci nepřiznává.

53. Ve smyslu ustanovení § 58 odst. 2 s.ř.s. krajský soud rozhodl ve výroku III. tohoto rozsudku o odměně ustanoveného tlumočníka. Konkrétně přiznal tlumočné podle náročnosti a míry odborných znalostí potřebných k realizaci tlumočnického úkonu, a to ve smyslu ustanovení § 29 a § 30 zákona č. 354/2019 Sb., o soudních tlumočnících a soudních překladatelích, ve znění pozdějších předpisů, a dále prováděcí vyhlášky § č. 507/2020 Sb., o odměně a náhradách soudního tlumočníka a soudního překladatele.
54. Krajský soud určil sazbu odměny v částce 450 Kč za hodinu navýšené o maximálně možných 10 % ve smyslu § 7 odst. 1 písm. b) citované vyhlášky na výsledných 495 Kč, a to z důvodu tlumočení do asijského jazyka (tzn. celkem za dvě hodiny trvání jednání dne 22. 6. 2021), tedy celkem 990 Kč. Dále tlumočník uplatnil náhradu za ztrátu času ve výši 90 Kč, kterou mu krajský soud ve smyslu § 17 citované vyhlášky) přiznal ve vyčíslené výši. Tlumočník doložil, že je plátcem DPH, a proto mu krajský soud přiznal náhradu připadající na tuto daň ve výši 207,90 Kč. Co se týká náhrady za cestovné, krajský soud započítal náhradu za užití osobního automobilu k cestě z místa bydliště tlumočníka (Liberec) do místa ústního jednání a zpět, tedy celkem 604 km. Na náhradě za ujeté kilometry připadá částka 2657,60 Kč. Náhrada za spotřebované pohonné hmoty náleží ve výši 35,64l motorové nafty na ujetých 604 km (při kombinované spotřebě vozidla 5,9l motorové nafty na 100 km), a to při ceně 27,20 Kč za jeden litr motorové nafty (969,30 Kč). Celkem náleží ustanovenému tlumočnickovi za tlumočné a náhradu za cestovné částka 4825 Kč. Přiznané tlumočné včetně přiznaných náhrad bude ustanovenému tlumočnickovi vyplaceno za podmínek výroku III. tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 22. června 2021

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.